

KÄNSSELSPRÖTNET

Föreningen Finlands

Dövblinda rf

April 4/2001

Glad påski

Innehåll

Fem frågor	2
Kulturernas smältugn	3
Rovaniemi presenteras	4
Regler och teckenspråk	6
Kaninen och äppelträdet	9
Ny regionsekreterare	10
Hjälp med hörapparaten	10
Hälsokunskapen sprids	11
Tre språk, flera kommunikationssätt	12
Urklipp	13
Kande far och fiskar! En gemensam Båt-och Fiskeklubb för handikappade..	14
Läsarnas brev Justiina minns charmören Antti	16
Utflykt till snöslottet i Kemi	16
En viktig mänsklig relation	17
Tryggt jubileumsår också på isen och på sjön	18
Bakgrunden till påsk- dekorationerna	20

Pärmbild: Påskhäxa (Bilden gjord av Anita Palo)

Följande Känslsprötet utkommer 16.5. Materialet bör vara på redaktionen senast 4.5.

Fem frågor

- 1.Vem är årets Miss Finland?
- 2.När blev Finland medlem i EU?
- 3.Vilka länder hör till Schengen-avtalet?
- 4.Vad heter FN:s barnorganisation?
- 5.I vilket land och när är följande olympiska vinterspel?

Svar:

- 1.Miss Finland heter Heidi Willman
- 2.År 1995
- 3.15 länder är med: Tyskland, Frankrike, Belgien, Sverige, Finland, Danmark, Holland, Italien, Österrike, Spanien, Portugal, Grekland, Luxemburg, Island och Norge. Av dem hör inte Island och Norge till EU.
- 4.Unicef, som grundades 1946 och arbetar i 161 länder för att trygga bastjänster för barn.
- 5.Följande olympiska vinterspel hålls 2002 i Salt Lake City, Utah, USA. ■

Kultureernas smältugn

Medlemmarna i vår förening har alla olika bakgrund. Med finns synskadade/blinda, som har hörselskada, hörselskadade med synskada, döva, med synskada, födda dövblinda samt personer som förutom hörsel-och synskada har andra handikapp,

Var och en har en olik föreningsbakgrund. Endel kommer med via synskadeorganisationer, andra via hörselvårdsföreningar och somliga via föreningar för döva. Som bakgrund finns även tre språk, finska, teckenspråk och svenska, samt ett stort antal olika kommunikations-sätt, med vilka man kommunicerar dessa språk.

Föreningen verkar för alla sina medlemmars och kunders väl. Man bör beakta de olika kommunikations-och informationstillgångssätten. Var och en har rätt att använda sitt eget språk och bli förstadd på det. Även olika kulturbakgrunder bör beaktas. Alla fungerar inte på samma sätt. Kulturbakgrunden formas av, till vil-

ken grupp personen ifråga hör. Gruppen kan vara t.ex. en språkgrupp eller ett samfund. Föreningarna för synhandikappade och för hörselhandikappade är olika till sina sätt att verka. Likaledes har föreningar för döva sina egna sätt och en egen föreningskultur.

Det är inte alltid lätt att upprätthålla föreningsverksamhet. Vår förening är otvivelaktigt en smältugn för olika kulturer. Med det avses, att olika människor fungerar tillsammans på sina egna sätt och utvecklar till slut sin egen kultur.

Utmaningen för dövblindas föreningsverksamhet är, hur dövblindas eget sätt att verka, egen föreningskultur, som beaktar alla föreningsmedlemmar och kunder, formas.

Heikki Majava

Föreningssekreterare ■

Rovaniemi presenteras

Katri Pyykkö

Rovaniemi är huvudstad i Lappland och ligger nära polcirkeln. Till Rovaniemi kommer man med flyg, tåg och buss.

Rovaniemi har 35 500 invånare. Medeltemperaturen är +0,2 grader. Nederbörden är ca 535 mm/år. Snö finns det i genomsnitt 183 dagar i året, alltså sex månader om året. År

1941 mättes den lägsta temperaturen, -45,3 grader. Den högsta temperaturen var +30,6 grader och mättes 1972.

I Rovaniemi finns inga gamla byggnader. År 1945 förstörde tyskarna staden då de retirerade från Finland i slutet av andra världskriget.

Flygbild över Rovaniemi stad

Utbildning

I Rovaniemi finns ett universitet och en yrkeshögskola. 5000 studerande studerar i staden. Där finns även yrkesskolor, naturinstitut, musikinstitut osv.

Lapplands universitet är världens nordligaste universitet och har fyra fakulteter: juridiska, pedagogiska, samhällsvetenskapliga och konstnärliga. Universitetet befrämjar utvecklingen av näringslivet och kulturen i Norra Finland. Det utvecklar även internationellt samarbete mellan universitet och forskningsanstalter i nordkalotten.

Yrkeshögskolan har flera linjer. Man kan studera bl.a företagsekonomi, informationsbehandling, turism, hotell-och restaurangverksamhet, landsbygdsekonomi, skogsekonomi, socialvård, olika områden inom teknik, såsom byggnads-och data-teknik. Studiemöjligheterna är många och inriktningsalternativen likaså. Till exempel kan en som studerar till idrottsledare inrikta sig på träning, idrott i naturen eller idrottspedagogik.

Intressanta sevärdheter

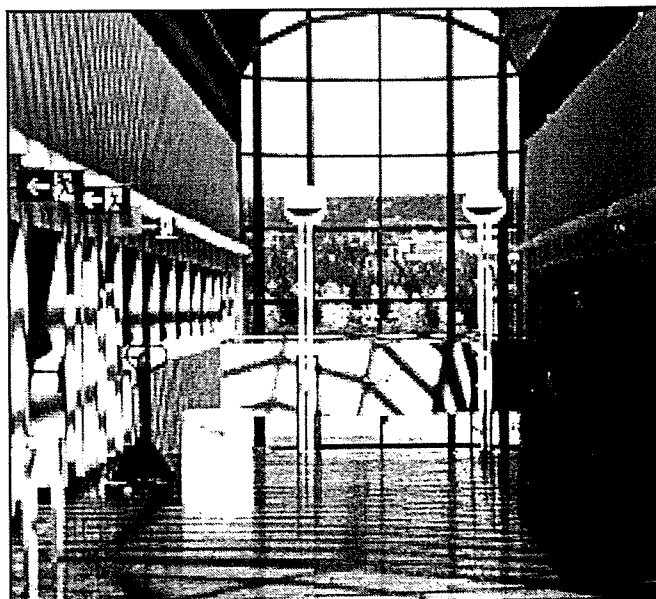
Arktikum är ett vetenskapscentrum och museum, som förevisar de

nordliga områden i nordkalotten. Där förevisas även folkens levnadsförhållanden, natur, historia, seder och kulturer. I det arktiska centret gör man en forskningsresa till världens hjässa, Nordpolen. I centret får man veta var den magnetiska nordpolen ligger, hur många benämningar inuiterna har för snö etc. I Lapplands landskapsmuseum kan man bekanta sig med Lapplands natur och kulturtradition. Utställningen heter Överlevarna (Selviytyjät).

SantaPark eller Jullandet ligger i Rovaniemi landskommun inuti Syväsenvaara. Där kan hela familjen, barn och andra barnasinnade uppleva oförglömliga saker. Jullandet är öppet året om. Jultomten får varje år över 700 000 brev.

Konstmuséet i Rovaniemi öppnades år 1986. Det är byggt i en gam-

Innerbild från Arktikum.

mal fabriksbyggnad. Muséets basutställning är donerad av Jenny och Antti Wihuris stiftelse. Under vårmötet finns en utställning som förevisar Herbert Fritsch och Timo Jokelas miljökonst i muséet.

Intressant att uppleva

I trakten kring Rovaniemi finns mycket att se och uppleva. Vinterbilrally, snöskoterkörning, hundspannekörning, åkning med renar och självklart skidning, slalom eller gång med snöskor. På sommaren är utbudet ett annat. Då förekommer försäkning, flodkryssning, jeepsafari, sommarkälkåkning, ödemarksvandring och utflykter till renarnas betesmarker.

I Lappland är årstidväxlingarna mycket klara. Varje årstid har sin egen kraft. På hösten ruska, på vintern kaamos och norrsken, gnistrande snödrivor på våren och ljuset och nättlösa nätter på sommaren.

Mer information om Rovaniemi på internet www.rovaniemi.fi . ■

Regler och teckenspråk

Seppo Jurvanen

Jag skrev om föreningens regler förra gången före höstmötet i Känselförbundet. Jag fick mycket respons och saken verkar intressera. Det görs beslut om reglerna på vårmötet 2001. Därför tar jag nu upp samma saker.

På vårmötet behandlas två olika regelförslag, styrelsens regelförslag och ett förslag av medlemmar, som följer regelgruppens förslag till styrelsen. Nu tar jag upp förslag som kommit efter höstmötet. Jag jämförde förslagen på annan punkt i Känselförbundet 11/2000.

I styrelsens förslag förekommer en (1) förändring sedan hösten. Understödsmedlemmarna har tillsatts, d.v.s de som betalar understödsgift varje år. Vem som helst kan vara en understödsmedlem, d.v.s personer som vill understöda dövblinda och föreningens verksamhet. De har inte rösträtt eller närvarorätt på föreningens möten. Vår understöd-förening Dövblindas Stöd rf:s verk-

samhet upphörde 1998, men det finns ändå personer som är intresserade av att understöda oss.

I medlemmarnas regelförslag finns ett tillägg om att teckenspråk skall vara ett av föreningens officiella språk. Kommunikation mellan människor sker med språkets hjälp och ett av dem är teckenspråket. Att förbättra teckenspråkets ställning i samhället och i vår förening hjälper oss att förverkliga våra målsättningar, men det förekommer även många andra sätt att förbättra teckenspråkets ställning.

Jag förstår, att teckenspråkets ställning är principiell för de som har teckenspråk som första språk. Förslaget tål att tänkas på, men inget beslut skall göras utan en principiell diskussion. Man bör utreda, vilka verkningar beslutet har i praktiken.

- vad uppnår man med ett officiellgörande, som man inte redan har?
- Hur påverkar det verksamheten?
- Vad kostar det?
- Varifrån skall pengarna tas?

Man bör komma ihåg, att om det finns en regel, så skall den följas, och om man bryter mot den skall man vara ansvarigg. Om teckenspråk är föreningens officiella språk, förpliktigar det att verka enligt det.

Jag funderar, om man i dagens läge kan följa en sådan regel. Idag finns det t.ex. inte finansiella resurser till att producera videon. För närvarande kommer bl.a. Känslsprödet och Medlemsbrevet som teckenspråkig video. Vi måste diskutera saken och se hur vi skall göra.

Pengar borde ges till verksamheten och regler utfärdas hur man skall förverkliga det officiella språket. Personalen behöver utbildning och de bör upprätthålla sin kunskap hela tiden. I olika enheter krävs tolkar för att garantera, att den teckenspråkiga tjänsten fungerar. Det är frågan om, vad som redan has, vad nivån på kraven är och vad som krävs.

Föreningens styrelse har beslutat, att planeringen av föreningens målprogram inleds. Basen för det är en värdediskussion bland medlemmarna, där man skall fundera på:

- vad för verksamhet har vi och för vem?
- När görs de nödvändiga förändringarna?
- Varifrån skall pengar tas?

I värdesikussionen klargörs, vad teckenspråkets ställning bör vara. Sedan sätts det i målprogrammet och man utreder medlen, tidtabellen och verkningarna och man överväger ordvalen för reglerna.

Å det följande en modell från Dövas Förbunds språkregel, som är klar, lagenlig och samtidigt flexibel.

1. Kapitlet, regel 5

FÖRBUNDETS SPRÅK

Förbundets språk är finska, svenska och finländskt teckenspråk, som registrerings- och protokollspråk fungerar finska. Meddelanden vid behov på de olika språken.

Som jag skriver ovan förhåller jag mig positivt till att teckenspråk nämns jämsides med föreningens andra språk i reglerna. Detta kan inte göras förrän man utrett verknin-garna för föreningens verksamhet och ekonomi. Det arbetet inleds i och med målprogrammet. ■

Kaninen och äppelträdet

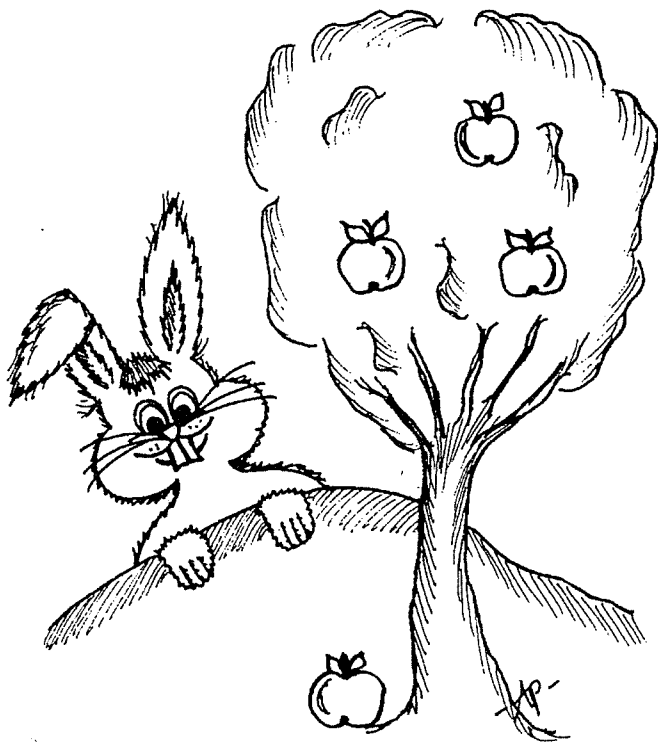
Anja Lehtola

Förra hösten besökte jag min dotters familj i Kannonkoski. Jag var förvånad, att tomten är så stor men att det inte finns något äppelträd. Jag tänkte, att det skulle vara trevligt om barnbarnen kunde få äta egna äpplen. Jag sade det åt min dotter **Pirjo**, att vore det inte trevligt med några äppelträd. Pirjo började fundera på saken. Efter några dagar kom vi överens om, att jag köper två äppelträd och Pirjo hämtar dem sedan från Jyväskylä. Hon förbjöd mig att sända dem med buss.

Jag köpte träden och meddelade Pirjo, att hon kan komma och hämta dem. Hon kom följande dag, förde dem hem och lät dem stå i tamburen den första natten. Följande dag hade Pirjo grävt en stor grop för träden, men en grop till orkade hon inte gräva. Hon bad sin man Martti om hjälp och de planterade träden tillsammans.

Några veckor senare drömde jag en underlig dröm. I kvällsskymningen kom en kanin för att se på äppelträ-

den. Hur kunde kaninen veta, att äppelträden fanns där? Följande dag ringde jag till Pirjo och sade, att det vore bra med nät runt träden, en kanin kan nämligen annas komma åt dem. Pirjo lade snabbt upp sådana och märkte sedan att det fanns kaninspår nära träden.

Kaninen igen i drömmen

Julen gick och vintern och nu i mars drömde jag igen om kaninen. Drivorna var ännu tjocka och glänsande. Kaninen kom igen på gården. Den såg sig efter om det fanns andra "levande" på gården. I gårdsbyggnades fönster fanns inga djur och stian var tom. Där bredvid

fanns ett lager, var en stor hund sov. Hunden hade ett björnfäll som sovunderlag och den såg nöjd ut.

Kaninen rörde sig sakta, så att inte hunden skulle vakna. Kaninen blev ledsen då den såg näten runt träden. Skogen och dikesrenarna var fulla av videkissor, så kaninen hade nog att äta, men var sugen på äppelträdet bark. Det är det samma som karameller eller påskägg för oss människor, delikatesser alltså. I drömmen var videkissorna lika mjuka som kaninen själv. Konstigt att kaninen inte tycker om dem. Kaninen tänkte, att kanske på våren då snödrivorna smälter, slipper jag att hoppa över nätet och kommer åt barken.

Jag har funderat på, om kaninen meddelade i förväg om sin ankomst i drömmen. Pirjo hittade spår runt träden. På mitt bord finns redan en vas med videkissor i och fjädrar i olika färger.

Trevlig påsk! ■

Ny regionsekreterare

Katri Pyykkö

Leena Rossinen är vikarierande regionsekreterare i Joensuu fram till november 2001. Mikko Karinen är för närvarande projektchef vid Humak.

Leena är Andningsförbundets rehabiliteringsledare vid Kaprakas rehabiliteringscenter. Andningsförbundet är fd. Lungskadeförbundet.

Leena ville ha omväxling, nya arbetsuppgifter, och är nu på eget initiativ tjänstledig. Hon ville ha en ny synvinkel, men också att hon skulle ha nytta av sin utbildning och arbetserfarenhet. Hon tar emot de nya arbetsuppgifterna med öppet sinne. Hon uppskattar Mikkos arbete, och tror hon snabbt finner sina egna arbetssätt.

Leena är i fyrtioårsåldern. Hon har halvlångt rött hår. Hon är 158 cm lång och använder glasögon. Till sin natur är hon glad och pratsam. Hon har gått grundkursen i teckenspråk två gånger. ■

Hjälp till hörapparaten!

Marita Autio

Ett praktiskt litet hjälpmedel till hörapparaten är Phonaks MicroLINK. Till hörapparaten sätts en liten mottagare, ca 2 cm lång och 1 cm bred. Den är lätt och har en avbrytare. Den använder hörapparatens batteri. Sedan finns en mikrofon med ackumulator, ca 12 cm lång och 2 cm bred. Den är lätt. Man kan lägga den på bordet, runt halsen med band, med tarra på bröstet, i fickan eller hålla den i handen. Mikrofonen har tre användningsalternativ 1. Man pratar rakt fram 2. Det kommer inte störande ljud bakomifrån 3. Också ljuden omkring hörs.

Den laddas med nätström. Jag prövar en. Den är verkligen praktisk, enkel att ha med och stilig. Min partner har varit positiv till användningen av mikrofonen och förundrat sig att det finns sådana. Det lönar sig att fråga efter dylika alternativ. Själv frågade jag av en hörsselforskare, då jag träffar människor, vars röst inte urskiljs. Undrens tid är inte förbi. ■

Hälsoinformationstjänsten utvidgas

Ungefär för ett år sedan startade Hälsainformationstjänsten sin verksamhet i Synskadades bibliotek, Celia.

Vem som helst kan kontakta Hälsainformationstjänsten, ifall man inte kan läsa vanlig svartvit text. Tjänsten ändrar texten till den form som önskas d.v.s. till ljudband, stortext, punktskrift eller elektronisk form, t.ex. till e-post. Alla kortare texter på högst 15 sidor kan ändras, likaså recept och artiklar.

Av tjänsten kan man även fråga om saker kring hälsan. Tjänsten söker svar och ger det i den form som kunden vill. Frågorna kan röra t.ex. vård av sjukdom, näring, motion eller något annat som berör hälsan.

När man sänder texten per post, skall man alltid nämna i vilken form man vill ha den och komma ihåg att sätta med sina adressuppgifter. Det ursprungliga materialet återsänds alltid till kunden, fastän det skulle sändas med e-post.

Tjänsten kostar inget. Uppgifterna behandlas konfidentiellt. Svar fås inom någon vecka, i brådskande fall snabbare.

Tjänsten är på försök till årets slut. Om det finns efterfrågan, försöker man fortsätta med den.

Fundera över, hur du kunde utnyttja tjänsten och tag kontakt!

Adressen är

Celia – Synskadades bibliotek
Hälsainformationstjänsten
Mäkelänkatu 58-60
00510 Helsingfors

telefon 09-2295 2263

fax 09-2295 2375

e-post via Front Door 1/6105 eller
to: text Hälsainformationstjänsten
eller via Internet
elina.kilpio@celialib.fi . ■

Tre språk, flera kommunikationssätt

Katri Pyykkö

År 2001 är de europeiska språkens temaår. Det är ett gemensamt projekt av EU och Europeiska rådet. Under året firas språkens mångfald. Målsättningen är att inspirera till språkstudier och värna om språk-mångfald i samhället.

Vårt jubileumsårs tema är passande "Kommunikation – nyckeln till världen". Vår förening är flerspråkig och erbjuder tjänster på tre språk: finska, teckenspråk och svenska. Men kommunikationssätten är mångahanda. Vi använder finska talat, tecknat samt via olika tolkar. Teckenspråk används fritt och från hand till hand. Svenska används på samma sätt som finska.

Dövblinda får information på dessa tre språk och då på olika sätt. Utbudet varierar beroende på kostnaderna. Känselförklaringen, Dövblindas Nyhetstidning och Medlemsbrevet utges på fyra olika sätt på finska: med svartvit storskrift, med punktskrift, långsamt talat på ljudband samt med e-post eller luetus-program-

met. Känselförklaringen och Medlemsbrevet utges också långsamt tecknat på video. Många av föreningens guider, såsom Socialguiden och Tolkanvändarens guide, finns på videoband. Känselförklaringen finns även i svartvit version på svenska och som e-post.

Ca 650 personer får den svartvita versionen, ljud-och punktskrifttidningarna läses av ca 60 personer vardera och videon har beställts av ungefär 30 personer samt den svenskspråkiga versionen skickas till ca 25 personer. Bland e-postens läsare finns många som även beställer tidningarna på något annat sätt.

Hörsel-och synskadorna förändras med tidens gång. Om man behöver en annan version av tidningarna, kan man kontakta regionsekreterarna. Man kan även själv förändra prenumerationen genom att kontakta centralbyrån. Tidningarna är gratis för föreningens medlemmar och kunder. ■

Urklipp

● I Dialogi-tidningen 2/2001 (s. 4-7) behandlas problemen med tolktjänsterna. Artikeln baserar sig på Stakes tolktjänstundersökning och man har intervjuat forskarna. **Päivi Topo** berättar, att grundproblemet är, att de hörselhandikappades och hörsel-och synskadades tolkar försvinner från arbetsmarknaden, fastän det utbildas tillräckligt av dem. **Marja-Liisa Heiskanen** säger, att i kommunernas statistik ser tolktjänsterna bra ut, oftast ges miniminivån. I verkligheten kan inte kunderna utnyttja de beviljade tolktimmarna, då det inte finns tolktjänster.

I tidningen har även **Eila Särkimäki** intervjuats. Hon har ett tolkbeslut, 240 timmar, har för övrigt haft det i redan 10 år. Eila berättar, att timmarna räckte till i början. Nu när man lärt sig använda tjänsterna bättre, måste man noggrant fundera på, vart timmarna skall räcka till. Eila säger, att till användningen av tolk hör en tröskel såsom för vilket hjälpmedel som helst.

I början kändes det, att hon inte var självständig med tolken, men nu

tänker hon annorlunda. Ibland känns det dock som att tolkens närvaro stör hennes integritet. Eila tycker att tolkar som är specialiserade på tolkning för dövblinda, borde utbildas. Som en tredje del i artikeln i Dialogi, berättades om talhandikappade kunders tolktjänster. En talhandikappad borde inte lida av ett ofungerande tolförhållande. I Tammerfors är 24 tolkbeslut för personer med talhandikapp i kraft. Vart och ett av dessa är gjort enligt kundens behov. Så säger socialarbetaren **Leena Köykkä** vid Tammerfors stads handikappservice.

● I Tammerfors kyrkotidning nr 3/2001 berättar **Vieno Hyttinen** om när hon förlorade sin far under kriget. "Många som förlorat sina fäder i kriget har ett levande minne av honom, som är ett annat än det som ett fotografi förmedlar." Vieno deltar även i Släktingar till stupade rf:s rekreationsläger i Marielund. Vieno funderar, hur länge verksamheten ännu fortsätter, då krigsänkornas antal minskar och även de som förlorat sina föräldrar börjar bli pensionärer. ■

Kande far och fiskar!

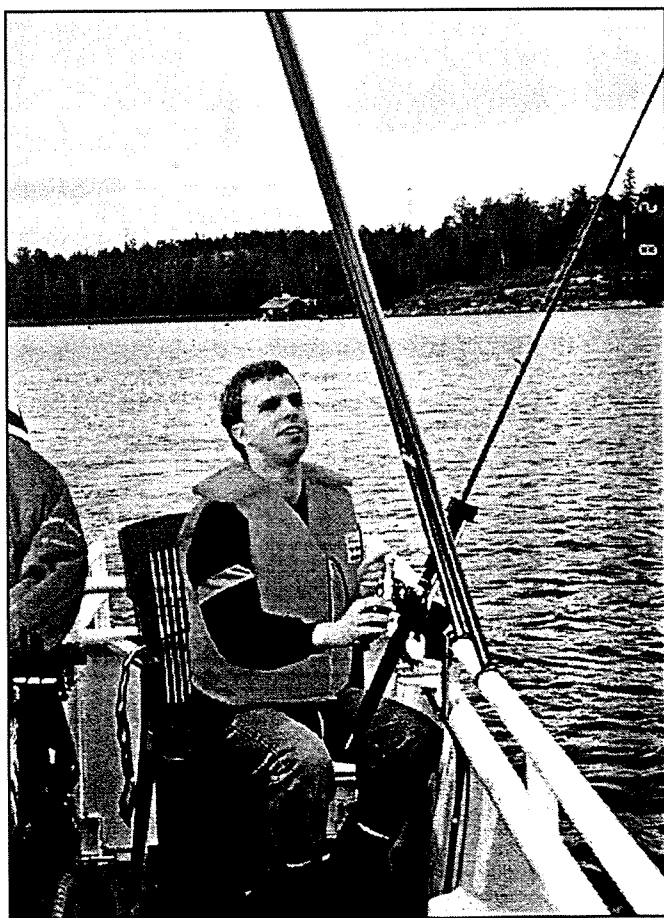
Olika handikappgruppers gemensamma Båt-och Fiskeklubb

Text Matti Hokkanen

Bilder Ulf Gustafsson: På bilderna fiskar man på sommaren och vintern

Det var en gång för länge sedan, år 1986, bara en vanlig man, en elektronisk rullstol, en teknisk, liten motorbåt och denna mans några vänner. Mannens fiskekamrater ökade till antalet och på våren 1998 grundades Handikappades Båt-och

Fiskeklubb rf. Klubben är till för alla handikappade. Den har en styrelse med fem medlemmar. Två gånger i året hålls föreningsmöten, som är avsedda för alla medlemmar. Förutom mötena ordnas lilla julfest och kräftfester.

För tillfället har klubben 25 medlemmar, varav största delen har något rörelsehandikapp, CP-skada. Till klubben kan också höra handikappades assistenter eller närstående. Själv är jag synskadad och har hört till klubben sedan våren 1999. Det finns två andra synskadade med. Fiskeklubben är tvåspråkig, men största delen är finskspråkiga för tillfället. Klubben är riksomfattande, fastän majoriteten av medlemmarna är från huvudstadsregionen.

I klubben fiskar man i huvudsak med virvelspö på sommaren, åker båt och pilkar i någon mån på vintern. Tävlingsverksamhet förekom-

mer inte. Som Ulf Gustafsson säger: "Huvudsaken för oss, är att vi har roligt i vår hobby".

Klubben använder två båtar. Den viktigare av dem är den tekniska lilla motorbåten. Till den kommer man bra med elrullstol. Båten styrs med en elmotor och körspak och kan även styras av en helt blind person. När man trycker spaken framåt, ökar farten, bakåt, saktar farten, till höger, så vänder båten ditåt och på samma sätt till vänster. Ulf kan styra båten med en lång spak som han har i munnen. Med dess hjälp använder han även dator. I båten finns inga bänkar alls, då många av klubbens medlemmar använder rullstol. Men det stör inte, då man kan ta med små plaststolar. I båten ryms förutom ägaren och hans hjälpreda 5-6 personer.

Den andra båten heter Sibbe och ägs av Sibbo kommun. Det är en liten större dieselbåt och den körs av en familj som bor på Simsalö. Familjen sköter även om invånarnas rättigheter i Sibbo skärgård.

Klubbens verksamhet finansieras av medlemsavgifter, men stöd söks även på annat håll. Medlemsavgiften är 50 mk i året. Dit hör användningsrätt av båda båtarna och fiskerättighet. Övriga kostnader bes-

luts om vid de olika tillfällena. Också föreningar kan bli medlemmar. Då är avgiften 300 mk.

Mer information om föreningen fås av ordförande Ulf Gustafsson, tel. (09) 496 446 eller e-post ulf.gustafsson@kolumbus.fi. Föreningens egna Internet-hemsidor finns på adressen <http://www.handikappwebben.com/vene>. Sidorna är ännu halvfärdiga, men adressen meddelas när de är klara.

Det skulle vara roligt att få med fler synskadade i verksamheten. ■

Läsarnas brev

Justiina minns charmören Antti

Hilkka Kasurinen

Antti Jäkälä kom flera år flitigt på dövblindas läger. Antti var humoristisk. Justiina hade alltid roligt med Antti, vi kramades och pussades också offentligt ibland. Alla andra hade roligt, då jag och Antti var med.

En gång på läger i Villmansstrand hade Antti trehjulscykel med. Antti lät Justiina pröva och sprang bredvid då Justiina körde. Justiina blev förtjust och ville ha en likadan cykel. Justiina skrev också i Känselsprötet om cykeln.

På många fester ville Antti vara Justiinas bordskamrat. Vi smakade på vin och kramade varandra, hade roligt och dansade litet. Antti var en rolig kavaljer och knep Justiina då och då. Det var en längtan efter kärlek, Anttis eget sätt att uttrycka det och Justiina godkände det. Antti var

en man, som fick alla på gott humör. Vi kvinnor tyckte om Antti. Lekfullt höll han pli på oss med sin gångkäpp.

Jag har ledsamt efter Antti. Även när jag skriver detta, faller jag några tårar. Minnena hålls dock levande och ger lärdom. Antti var flitig på många håll, orkade vara med i allt.

Antti var en intressant man. Vi alla kommer att minnas honom. Jag minns honom med kärlek. ■

Utflykt till snöslottet i Kemi

Pekka Jaakola

Jag var på utflykt till snöslottet i Kemi torsdagen 8 mars. Ett femtiotal personer for på morgonen med buss norrut. Vi startade från Nivala. Jag hoppade på vid busstationen i Ylivieska.

Vi var nog annanstans än till snöslottet, men slottet var vårt huvudmål. Nog var det en upplevelse också för en dövblind. Nästan allt är gjort av snö och is där. Det fanns nog varma skinn på stolarna och gardiner på väggarna.

Vi fick en guidad tur i snöslottet. Vi besökte snöslottets hotell och bekantade oss med rummen. Guiden berättade. Hotellet har varit rätt populärt, men det är bara öppet några månader i året.

Guiden berättade, att man nog får varmt, när man kryper in i sov-säcken under skinnen. Det skulle vara en upplevelse att sova där i flera minusgraders kyla.

I slottet fanns även ett litet kapell som är populärt för vigslar. Jag klarade nog mig bra på utflykten, fastän jag veterligen var den enda dövblinda. Andra synskadade fanns nog och helt vanliga seende. De ledde oss blinda och hjälpte annars även till. Sådan var utflykten som räckte hela dagen, från halv åtta på morgonen till åtta på kvällen. ■

En viktig människorelation

Ritva Soininen

Parförhållandet är en av livets grundstenar. I äktenskapet ställs man framför många saker, och även i andra relationer. Man måste dagligen be om ursäkt, på ett eller annat sätt gottgöra de misstag man gjort. Mycket blir ouppklarat, ifall man inte

kan be om ursäkt. Man kan inte diskutera, då den andra inte lyssnar.

- Sätt dig och hör på vad jag har på hjärtat!

- Har inte tid, jag måste vara där och där, tiden rusar!

Man har bråttom, arbetet kallar. Stressen i livet blir viktigare än livskamraten, den nära människan, som man borde lyssna på, respektera, till och med älska på samma sätt som i början, då allt var nytt och härligt! Problemen samlar sig och man hinner inte klara upp dem p.g.a tidsbrist.

Situationen går en ur händerna, då TV-tittandet inleds precis samma tid varje kväll. Försök då tala med den andra, då TV-programmen är viktigare. Bitterheten ökar, då illamåendet tar överhanden, likgiltigheten berör. Parrelationen är en så viktig sak, att den kräver tid. Man bör lära sig lyssna. Det går inte mycket tid åt till det, ifall man tar sig den tiden. Det krävs bara god vilja.

Där är en av livets stora färdigheter: att kunna närma sig andra på rätt sätt och vid rätt tid. På kvällen är båda lika trötta efter en stressig dag: mycket lämnas osagt idag också?

Och den andra hinner inte lyssna idag, kanske i morgon? Dörren stängs, kanske för en vecka eller för

evigt.

Många saker tynger sinnet. Under årens lopp blir de till ett berg, som man inte klarar av att nå toppen på. Tiden har runnit iväg och man blir främmande för varann.

Min fd man ringde mig flera år efter vår skilsmässa, för en gångs skull nykter.

- Hör, min vän! Förlåter du för de år då jag bröt med dig och lämnade dig ensam kväll efter kväll?

- Jag förlåter nog dig, och ber dig om förlåtelse, då jag inte orkade förstå dig?

- Be också barnen om förlåtelse: min tid börjar vara slut, och jag hinner inte kanske träffa dem mera... jag har magcancer.

Jag besökte honom på sjukhuset. Där vid sängen, fick jag det sista tillfället att prata om saker, som blivit ouppklarade för flera år sedan och som inte kändes viktiga då.

Denna unika stund, då vi förlät varandra, är det bästa minnet av det äktenskapet.

Fastän han inte avled då, träffade vi inte mera varandra. Jag kommer ihåg, hur jag såg ut genom fönstret vid välsignelsekapellet. Solen lyste klart som den gör i juli.. bakom fönstret flög en vit fågel, då och då

mot fönstret. Då jag torkade tårarna, kände jag att han tog avsked av oss som en fågel.

Hur mycket finns det inte av människorelationer, goda vänner som närmar sig oss, men vi kan inte diskutera, vi har för mycket press på oss. Vi borde koncentrera oss på vad vi har. Finna de rätta besluten för att nå våra målsättningar och vår gemensamma byggnad, annars faller den ihop, materialet går sönder, när vi inte kan sköta det.

Vi är arga på varandra, när vi inte finner rätt inställning, eller färdigheten att be om förlåtelse! ■

Jubileumsår också på isen och sjön

Ossi Rajala

Det är tid att varna pilkarna och andra som rör sig på isen: Se upp för svaga isar. Ifall ni känner ert område tillräckligt väl, kan ni röra er där. Men om ni inte gör det, så rör er försiktigt.

Jag kommer ihåg för många år sedan då jag skrev i Känselförklaringen om svaga områden här i Vääksy. Nu var jag och pilkade med frun Irma på

Päijänne. Ditfärden gick bra längs skoterspåren. När vi återkom till stranden, gick frun utanför spåren och jag på dem. Vi var just på de ställe, som jag varnat människor för. Plötsligt sjönk min fru. Jag trodde hon halkade och föll, men hon ropade på hjälp. Jag sträckte ut min hand, dit var hon borde ha varit. Jag fick tag i hennes axel och drog upp henne. Sedan skyndade vi till bilen och for snabbt hem.

Nå, inte var det så farligt, och jag är glad att det gick bra. Men det var en lärdom och varningarna från tidigare år kommer i nytt ljus. Redan på ditfärden tänkte jag att vi går över de farliga områdena. Men skoternas spår tog jag som ett bevis på att isen skulle hålla.

Många sjöar, var det bubblar upp från botten, får aldrig stark is, utan isen är ständigt svag. Då vattnet bubblar upp, håller det isen fortsatt svag. Därför borde människor som rör sig på isen, beakta sådana förhållanden, och inte bara tänka på de verkningar som bäckar, åar eller kanaler har.

I dessa tecken önskar jag alla Känselförbundets läsare och även andra ett tryggt jubileumsår. Jag hoppas, att min text ger tro på framtiden. Vi

drunknar inte på isen eller på sjön, om vi är förståndiga och försiktiga.

Påskdekorationernas bakgrund

Det finns olika påskdekorationer. På bilden bredvid sår Osmo Perttula påskgräs. Gräset skall sås några veckor före påsk. Påskgräset och mössöronen på björkgrenarna berättar om, hur naturen föds på nytt på våren. Påsktipporna på gräset är symboler för nytt liv.

Påsktidens blommor berättar om glädje. Påskens färg är gult och även blommorna är gula såsom narcisserna. Påskliljorna står för oskuldhhet.

Påskäggen har kommit till Finland från Ryssland. Målandet av påskägg är ursprungligen en ortodox tradition. Inuti äggen finns en överraskning. Den symboliserar den glada överraskning, kvinnorna fick, då de besökte Jesu grav.

Den finländska memman är en version av den judiska påsktraditionens osyrade bröd.

(källa: http://www.wakkanet.fi/klit/paasiaisen_vertausk.htm)

KÄNSELSPRÖTET 27.årgången, ISBN 0358-2280

Utgivare: Finlands Dövblinda rf., Nylandsgatan 28, 00120 Helsingfors.
Telefon (09) 5495 350. Texttelefon (09) 5495 3526. Fax (09) 5495 3517.

Chefredaktör: Katri Pyykkö **Redaktör:** Raili Karisaari

Redaktionsråd: Pentti Kähkönen (ordf.), Pekka Juusola, Heli Huotarinen, Ulla Kungas, Riitta Ruissalo, Raili Karisaari (sekr), Katri Pyykkö.

Årgång 150 mk. Tidningen utkommer 11 gånger om året med storskrift, punkter, som långsamt ljudband, som video samt och svenskspråkig översättning.